مسئولیت متن و شکل بدوش نویسندهٔ مضمون میباشد، عقیدهٔ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد

پوهندوی آصف بهاند
۲۰۱۹/۱۱/۱۳

بیا د ښوونيز نصاب بدلون

او بیا تول کنګلونه لمر ته اېښودل

د ۲۰۱۹ ام کال د نومبر پر لسمه نېټه بي بي سي پښتو د یوه رپوټ په ترڅ کې خبر ورکړ چې:

«د افغانستان ښوونیز نصاب تېروتنې لري، عصري نصاب جوړېږي»

د دې رپوټ په یوه برخه کې داسې راغلي دي:

«د افغانستان د پوهنې وزارت وايي، په اوسني ښوونيز نصاب کې د مضامينو شمېر زيات دی او په يو شمېر کتابونو کې تېروتنې هم شته. چارواکي وايي اوس اړتيا ده چې نوی او عصري ښوونيز نصاب جوړ شي.

ټاکل شوې چې د پوهنې وزارت د ښوونيز نصاب د اصلاح کولو په موخه له ښوونکو، د زدکوونکو د کورنيو له غړو او ځينو نورو بنسټونو سره ګډه غونډه جوړه کړي...»

زه نه پوهېږم چې د افغانستان په دې وږي او په سلګونو مرضونو اخته ټولنه کې د معارف وزارت مقامات دومره پیسې د څه له پاره هر درې څلور کاله وروسته د تعلیمي نصاب د بدلون په نامه مصرفوي؟ او د بدلون کوم محسوس څه، چې د معارف او د معارف د زده کوونکو په ګټه وي، نه تر سترګو کېږي؟

لرې هم نه د ۲۰۱۷ ام کال په جولای کې همدې بي بي سي کې خبر خپور شو چې د افغانستان د پوهنې وزارت مقاماتو نوې ځرګندونې کړې دي چې دوی غواړي اوس بیا پر تعلیمي نصاب باندې له سره کتنه وکړي.

دا د یاد رپوټ لومړی پرګراف دی:

«د افغانستان د پوهنې وزارت وايي د ښوونځيو د نصاب کتابونو ته له سره کتنه کېږي او په پام کې لري چې له ارزونې وروسته به نه يوازې د مضمونونو شمېر راکمېږي بلکې د ځينو کتابونو حجم به هم راکمويي.»

دا دی په تعلیمي نصاب کې د هغه بدلون له خبر څخه شا و خوا اته ویشت میاشتې تېرې دي چې د اوسني بدلون خبر خپرېږي. دغه اوسنی نیمګړتیاوې یا مشورې د معارف وزارت مسؤلینو هغه وخت ولې نه کولې؟

ما آصف بهاند د ۲۰۱۷ کال د نصاب د بدلون په برخه کې چې کوم څه لیکلي وو، اوس هم په هماغه نظر یم. له درنو لوستونکو او د ویبسایتونو له ښاغلو مسؤلینو څخه د هغو کرښو د بیا خپرولو بښنه غواړم، هغه وخت ما داسې لیکلي وو:

«او اوس دوې خبرې:

لومړی:

اوس چې د افغانستان د ښوونې روزنې وزارت اعلان کړی چې:

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیرلو مخکې په ځیر و لولئ

«د افغانستان ښوونیز نصاب ته له سره کتنه کیږي»

دلته پوښتني را منځ ته کیږي چې:

رژیم هماغه، خلک هماغه، پالیسي هماغه او په پای کې هر څه هماغه، په تعلیمي نصاب باندې یې په ملیاردونو میلیونونو ډالر لګولي، خو سره له دې چې د نړیوالو مرستې د پخوا په پرتله لږې شوې دي، نو اوس یې بیا بدلوي او چې بدلوي یې، په چا او څنګه یې بدلوي؟

دویم:

په سلګونه او ښایي لا ډیر شخصي ښونځیو کې همدا اوس د پردیو تعلیمي نصاب تدرسیږي، د دې مخ ولې نه نیول کیږي، دا افغانستان دی که پاکستان؟ دا افغانستان دی که ایران؟

ما په خپلو مقالو او لکچرونو کې د افغانستان په تعلیمي نظام او ښونیز نصاب کې ستونزو ته په تکرار سره اشارې کړې دي او په خپلو لیکنو کې مې په تفصیل، له اسنادو سره خبرې ورباندې کړې دي...»

وروسته له هغه نه ما په یاده مقاله کې خپلې خبرې او وړاندیزونه داسې غځولي وو:

«په کندوزکې مې د څو ښځینه خپلسرو ښونځیو په باب «د افغانستان ښوونیز نظام، جامعة الصالحات، اشرف المدارس یا د نوي نسل... ؟» تر سرلیک لاندې مقاله ولیکله او د هغو خپلسرو ښونځیو د کارونو او تعلیمي نصاب د پایلو په باب مې کوتڅنې وکړې، هلته ما لیکلي وو:

«... تر هغه ځایه چې زه په افغانستان کې دننه او له افغانستان څخه د باندې د افغان ماشومانو په ښوونه او روزنه باندې خبر یم، د دې ښوونې اوروزنې منفي اړخونه تر مثبتو دا ډیر دي، په تیره په افغانستان کې دننه. د همدې دلیل له مخې ما ټینګار کړی دی او ټینګارکوم چې زموږ ښوونه او روزنه معیوبه ده، باید سمه او جدي پاملرنه ورته وشي...

زه د افغانستان د ښووني او روزني په برخه کې ځان مسؤل ګڼم او د دې برخې د یو مسؤل په توګه په زغرده وایم چې د وطن، خلکو او ښوونیز نظام د لا فاسدیدو او لا بربادیدو په خاطرباید خپل غږ اوچت کړم او و وایم چې:

د تولنیزژوند په هیڅ برخه کې افراطیت ښه نه دی، په تیره د نوي نسل په ښوونه او روزنه کې. هیله ده چې نور بادرده فرهنګیان، سیاسیون او په ځانګړې ډول د ښووني او روزني د ډګر مسؤلین په هر ممکن ډول چې وي، زما د غږ ملتیا وکړي، څو د دغه افراط مخه ونیول شي...»

زما دا خبرې او دا نظر چا نه واوریده نه یې ولوست او نه هم چا ارزښت ورکړ، پایله یې دا شوه چې اوس د همغو افراطي ډلو د تدریس او تبلیغاتو په نتیجه کې د کندز حال داسې دی چې ګورئ یې او اورئ یې.
بیا مې د همدې اوږدې مقالې په پای کې د ۲۰۱۴ کال د مارچ په اتمه نیټه په ټینګار سره ویلي و او لیکلي و چې:

«... په افغانستان کې ښوونیز او روزنیز نظام باید بدل شي، له سره جوړ شي، داسې جوړشي چې د نوی نړۍ د پرمختګ د کاروان تول اړین مسایل یې په لمن کې موجود وي.»

وروسته له دې چې د افغانستان د تعلیمي سیستم د بدلیدو له پاره زما نظریات خپاره شول، پرته له یو څو منفي توهین ډوله خبرو نه چې زما په آدرس را حواله شوې وې، نور مې له هیڅ رسمي او غیر رسمي آدرس نه کوم غبرګون تر سترګو او غوږو نه شو. کله مې چې پاسنی یاده مقاله خپره شوه، د تکفیر حکم را باندې وشو، د دین فروش په نامه یاد شوم او په دغو جملاتو یې و نازولم:

«... د لیکني د محتویاتو څخه داسې معلومیږي چې یا خو پخپله د مارکس، لینن او ستالین ګوډاکي یې او یا د مسیحیت او دیموکراسي حلقه بګوش او دین فروش غلام...

... که د داسې دیني مدرسې پرخلاف کوم عکس العمل تر سره شي نو بیا به په دې وطن کې د کنرې سیند په څیر ویني وبهیږي چې په نتیجه کې به یې بیا ټول مسئولیت ستاسې په شان د دین او وطن پلورونکو پر غاړه وي...»

د دغسې مدرسو او د هغو د مسؤلینو د افکارو د خپرولو پایله وه چې کندوز یې درته په سره تناره بدل کړ او بهرنیانو په همدې مدرسو کې د روزل شوو ځوانانو په کارولو سره و غوښتل او غواړي په خپلې نیابتي جګړې کې دغه

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

ځوانان د سون د موادو په څیر وکاروي او تر هغه وخته دي کار ته دوام ورکوي چې یا مور افغانان د جهالت له خره ښخه، د پوهې سیمې ته ور ښکته شو او یا دوی خپلې موخې تر لاسه کړي.

د افغانستان د معارف د تعلیمي نصاب د بدلون د ډمامو په دې ګرما ګرم کې زه وایم چې دوی دا کار نه کوي، هسې پر یخ یې لیکي او تاوده لمر ته یې ږدي او که په رښتیا سره دا کار کوي، نو د اوس له پاره دې دا څو ټکي نه هیروي:

په لومړي ګام کې دې دولت د معارف د وزارت او د معارف د ټولو مهمو ادارو په رأس کې غیر سیاسي، غیر ګوندي او غیر تنظیمي، مسلکي او تجربه لرونکي اشخاص پیدا او و ګوماري.

دغه نوي نا پیلي مسؤلین دې په خورا زیار او زغم نور مسلکي، با تجربه او با تحصیله افراد پیدا او د معارف په نصاب دې داسې کتنه وکړي چې د ملي مسایلو تر څنګ، د نوي عصر ټولې غوښتنې او پوښتنې په کې په پام ونیول شي.»

همدا اوس هم د ښوونې روزنې په وزارت کې په ډېر لوړ معاش سره، په لسګونو غیر مسلکي کسان مقرر شوي دي. زه دا خبره هوایي نه کوم، دا د پوهنتون د یو استاد، د کوچنیانو د ادبیاتو د یو پیاوړي مسلکي لیکوال، د لسګونو آثارو لیکوال او ژباړن او پر معارف باندې د یو زړه سواندي استاد محمود مرهون، د مستند شکایت متن دی:

«#نو وای معارف ولي نه جوړیږي؟
زموږ یو ملګری دئ د طب ډاکټر دئ
په معارف وزارت کې د پښتو ژبې د ارشد متخصص په توګه ټاکل سوی د ورځي معاش یې سل ډالره دئ.
شینواری صاحب مو یار دئ په دې موضوع خبر دئ.
دا کار د پښتو متخصصینو او د افغانستان د ولس پر حقوقو تیری دئ او دا کسان ځان روشن فکران او حق پلوي هم شماري.
دا یو مثال دئ په دغه څېر لسګونه مشاورین او متخصصین په وزارتو کې دي چې اصلاً یې نه مسلک دئ نه کار.»

ما آصف بهاند تر یو بریده:

ـ د نوي نسل د روزلو په پار،

ـ په خلکو کې د سواد زدکړې د عامېدو په هیله،

ـ د تعلیم د عامېدو په غرض،

ـ لوړو زدکړو ته د ځوانانو د تشویق په خاطر،

ـ او د همدې تعلیمي نصاب د نیمګړتیاوو د رفع کېدو په موخه؛

په لسکونو مقالې لیکلې او خپرې کړې دي. د ځینو سر لیکونه او برېښنايي پتې دا دي:

ـ د ښوونیز نصاب بدلون که تشې خبرې ـ تاند،

ـ تعلیمي نصاب پښتو کتابونه ـ تاند،

ـ نوی تعلیمي نصاب، نوې ستونزې او د چاراواکو دریځ ـ تاند،

ـ د سواد زدکړه، تعلمي نصاب، امکانات او زموږ دریځ ـ تاند،

ـ تعلیم او نوی نسل ـ تاند،

ـ بیا یو څو ترخې خبرې؛ تعلیم او نوی نسل ـ تاند،

ـ د تعلیم ارزښت ـ تاند،

ـ د تعلیمي نصاب پښتو کتابونه ـ افغان جرمن آنلاین پورتال،

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارئ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیرلو مخکې په ځیر و لولـئ

ـ یوه بله نیکنامي؟
«افغانستان د نجونو تعلیم لپاره څلورم ناوړه هېواد» ـ افغان جرمن آنلاین پورتال،

ـ د چارواکو ځانغوښتنه او د معارف د کوچنیانو چکچکي ـ افغان جرمن آنلاین پورتال،

ـ تعلیم، کتاب ویشنه، مطالعه او قلملار تولنه ـ افغان جرمن آنلاین پورتال،

ـ دغه راز «د تعلیم ډیوه او د نوي نسل روزنه» تر سر لیک لاندې مې د مقالو یوه ټولګه چې په تعلیم پورې اړوند مقالې او د تعلیم د مخکښانو پېژندنه په کې راغلي دي، د ۲۰۱۹ کال په فبرورۍ میاشت کې په انلاین ډول خپره کړې ده.

نور زه څه کولای شم، دغومره مې له دې لرې ـ لرې وطنو نه له لاسه کېږي.

په بېلابېلو هېوادونو کې مې، موضوع پورې اړوند په جوړو شوو ځانګړو سیمینارونو کې د ګډون په موقع، د یادو هېلو د مهموالي او تر سره کېدو غوښتنه او وړاندیز کړی دی، د معارف له لوړ پوړو چارواکو سره مې د لیدو په وخت کې د نوي نسل د سمې روزنې او تعلیمي نصاب د اصلاح په پار د خپلو هیلو او پروګرامونو یادونه او وړاندیزونه کړي دي او...

خو له لومړي ورځې، بیا تر نن پورې له هېڅ یو رسمي او غیر رسمي آدرس نه غږ نه دی شوی او کوم ځواب مې نه دی اورېدلی. د ښوونې او روزنې وزارت له ښاغلي معین ډاکتر شینواري او د اطلاعاتو او فرهنګ له درانه معین پوهاند رسول باوري سره مې، د دوی په خپله غوښتنه د ملاقاتونو په ترڅ کې د دوی پوښتنو ته ځوابونه وویل، وړاندیزونه مې ورته مخکې کېښودل او... دې دواړو ښاغلو زما د تیلیفون شمېره او ایمل آدرس ولیکه، خو تر نن پورې یوه هم بیا غږ نه دی کړی.

په افغانستان کې د معارف په نامه چې کوم کېړۍ موټر شته، لومړی باید د هغه ډریوري یو مسلکي شخص ته وسپارل شي، بیا دې د هغه موټر د رنګولو او ترمیم د مصارفو له پاره ملا وتړي.

«د مینې کور یې زموږ
وطنه مور یې زموږ»

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیرلو مخکې په ځیر و لولئ